

پیر بورديو

مسائل جامعه شناسی

ترجمه پيروز ايزدی

انتشارات نسل آفتاب

دفتر انتشارات: خیابان انقلاب، خ فخر رازی، کوچه فاتحی داریان، پلاک ۱۴، طبقه

دوم، واحد ۳، تلفن: ۷ - ۶۶۹۷۷۹۶۴ ؛ ۹۱۲۱۷۲۵۸۰۰

www.sababook.com

■ مسائل جامعه‌شناسی

- ♦ مؤلف: پیروردیو
- ♦ مترجم: پیروز ایزدی
- ♦ چاپ و صحافی: زیتون
- ♦ ناشر: نسل آفتاب
- ♦ قیمت: ۱۵۰۰ تومان
- ♦ چاپ اول: ۱۳۹۴
- ♦ شابک: ۲-۳۵-۵۸۴۷-۶۰۰-۹۷۸
- ♦ تیراژ: ۵۰۰ نسخه
- ♦ طراحی و صفحه‌آرایی: آتلیه گرافیک نسل آفتاب
- ♦ کلیه حقوق برای حمیدرضا مددوح محفوظ می‌باشد.

بوردیو، پیر، ۱۹۳۰-۲۰۰۲.

مسائل جامعه‌شناسی / پیر بوردیو؛ مترجم پیروز ایزدی.

تهران: نشر نسل آفتاب، ۱۳۹۰

ص. ۳۲۲

شابک: ۲-۳۵-۵۸۴۷-۶۰۰-۹۷۸ ISBN 978-600-5847-35-2

جامعه‌شناسی -- مسائل متفرقه

ایزدی، پیروز، ۱۳۳۷ - مترجم

۵۸۸HM ب ۵۰۹۳ ۱۳۸۹

۲۱۹۳۵۰۷

۳۰۱

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۱	هنر مقاومت در برابر گفتارها
۲۳	علمی آزادهنده
۴۵	درباره جامعه‌شناسان
۷۳	آیا روشنفکران خارج از گود هستند؟
۸۱	چگونه باید روشنفکران آزاد را آزاد کرد؟
۹۵	جامعه‌شناسی جامعه‌شناسان
۱۰۳	پارادوکس جامعه‌شناس
۱۱۳	تفسیر سخن
۱۳۳	چند خصوصیت میدان
۱۴۳	بازار زبانی
۱۶۳	سانسور
۱۶۹	«جوانی» فقط یک واژه است
۱۸۳	منشأ و تحول دوستداران موسیقی

- ۱۹۱ دگردیسی سلیق
- ۲۰۷ چگونه می‌توان ورزشکار بود؟
- ۲۳۳ طراح لباس و فرهنگ متعالی
- ۲۴۷ چه کسی آفرینشگران را خلق کرده است؟
- ۲۶۵ افکار عمومی وجود ندارد
- ۲۸۱ فرهنگ و سیاست
- ۲۹۹ اعتصاب و کنش سیاسی
- ۳۱۵ نژادپرستی هوش

پیشگفتار

نمی‌خواهم مقدمه‌ای طولانی بر مطالبی که در اینجا آمده بنگارم؛ این مطالب دست‌نوشته سخنرانی‌ها و گفته‌های شفاهی من هستند که مخاطبشان افراد غیرمتخصص است. با این حال، به گمان من گفتن این امر ضروری است که چرا ارائه این مطالب به شکلی ساده‌تر و آسان‌تر اما بسیار ناقص‌تر از آنچه قبلاً مطرح کرده بودم، به نظرم مفید و موجه می‌رسد؛ به ویژه از آن رو که از نظر برخی افراد این مطالب به همان موضوعاتی می‌پردازند که در جاهای دیگر و بی‌شک به شکل کامل‌تر و دقیق‌تر به آن‌ها پرداخته‌ام.^۱

جامعه‌شناسی حداقل از یک نظر از سایر علوم متفاوت است: از این علم انتظار می‌رود که از فیزیک یا حتی نشانه‌شناسی و فلسفه قابل دسترس‌تر باشد. به بیان دیگر، بسیاری مایلند چیزهای ضروری را بفهمند و مطمئن شوند که آن‌ها را درست فهمیده‌اند؛ و [در نتیجه] از ابهام‌گریزانند. اما، بی‌شک در این حوزه «قدرت متخصصان» و انحصار «صلاحیت» خطرناک‌تر و غیرقابل تحمل‌تر از دیگر حوزه‌هاست. اگر جامعه‌شناسی

۱. هر بار در پایان خواننده را به آن‌ها ارجاع می‌دهم تا در صورت تمایل نگاهی ژرف‌تر به موضوع بیندازد.

می‌خواست دانشی تخصصی و مختص متخصصان باشد، حتی نمی‌آرزید که یک ساعت وقت برای اندیشیدن درباره آن صرف کرد.

لازم به یادآوری نیست که هیچ علمی به اندازه جامعه‌شناسی با منافع اجتماعی سر و کار ندارد. همین امر باعث شده تا در آن تولید گفتمان علمی و به ویژه انتقال این گفتمان دشوار شود. جامعه‌شناسی با منافع سر و کار دارد و گاه این منافع حیاتی هستند. نمی‌توان از کارفرمایان، اسقف‌ها یا خبرنگاران توقع داشت که از علمی بودن کارهایی که بنیان‌های پنهان تسلط آن‌ها را آشکار می‌سازند، تمجید و تحسین کنند و برای افزایش نتایج آن‌ها تلاش کنند. کسانی که تحت تأثیر محوزهای علمی صادره از مراجع قدرت (دنیوی یا معوی) قرار دارند، خوب است بدانند که در دهه ۱۸۴۰، گراندن^۱ از صاحبان صنایع از پشت تریبون اتاق صنایع از «دانشمندان واقعی» که ثابت کرده بودند اشتغال کودکان در اغلب موارد عملی سخاوتمندانه است، تشکر کرد. امثال گراندن‌ها و این «دانشمندان واقعی» همواره وجود دارند.

همچنین جامعه‌شناسی در تلاش خود برای اشاعه آنچه آموخته نمی‌تواند چندان بر کسانی تکیه کند که شغلشان تولید روزانه و هفتگی مطالب روز از قبیل: «خشونت»، «جرانان»، «مواد مخدر»، «بازخیزش دینی» و غیره است، مطالبی که غلط هم نیستند و امروزه تبدیل به موضوع انشاء دانش‌آموزان دبیرستانی شده‌اند. با این همه جامعه‌شناسی نیاز دارد تا در انجام این مهم یاری شود. زیرا اندیشه‌های واقعی از نیروی ذاتی برخوردار نیستند و گفتمان علمی، خود گرفتار روابط قدرتی است که قصد افشاگری درباره آن را دارد. زیرا اشاعه این گفتمان تابع قوانین اشاعه فرهنگی است و بیانگر آن‌ها می‌باشد و نیز دارندگان صلاحیت فرهنگی که برای تملک این گفتمان ضروری هستند، کسانی نیستند که برای انجام این کار چندان علاقه‌ای داشته باشند. خلاصه اینکه در مبارزه علیه گفتمان بلندگوها، مردان سیاسی، مقاله‌نویسان، خبرنگاران، همه چیز علیه گفتمان علمی است:

مشکلات و کندی طرح‌ریزی این گفتمان باعث می‌شود اغلب اوقات نوشداروی پس از مرگ سهراب باشد؛ پیچیدگی اجتناب‌ناپذیر آن، اذهان ساده‌اندیش و یا مغرض یا صرفاً کسانی را که از سرمایه فرهنگی لازم برای رمزگشایی از آن برخوردار نیستند، دلسرد می‌سازد؛ کلیت انتزاعی آن که جنبه شخصی پیدا نمی‌کند و در نتیجه مانع همانندسازی و کلیه اشکال فرافکنی‌های ارضاکنده می‌شود، و از همه مهم‌تر فاصله آن با ایده‌های پذیرفته شده و اعتقادات اولیه است. نمی‌توان به این گفتمان نیرویی واقعی بخشید مگر آنکه نیرویی اجتماعی در آن تزریق کرد تا امکان پذیرش آن به وجود آید. در تناقض آشکار، لازمه این امر می‌تواند آن باشد که بپذیریم وارد بازی‌هایی اجتماعی شویم که گفتمان علمی، منطلق آن‌ها را فاش و یا بهتر بگوییم، تقبیح می‌کند؛ تلاش برای یادآوری مد روشنفکری در بالاترین سطوح آن، استفاده از ابزارهای بازاریابی روشنفکری برای افشای کارکرد این ابزارها و کاربران عادی آن‌ها به رغم آنکه معمولاً کارکردشان از نظرها مخفی نگه داشته می‌شود، سعی در تداعی منطبق روابط بین حزب کمونیست و روشنفکران در یکی از ارگان‌های حزب کمونیست که مختص روشنفکران است و غیره. این‌ها همه به معنای از پیش پذیرفتن بدگمانی نسبت به سازش و مصالحه و تلاش برای نشان‌روی سلاح قدرت روشنفکری به سوی خود آن با گفتن چیزهایی است که در محافلی که به زبان آورده می‌شوند. چندان انتظار گفتن آن‌ها نمی‌رود و یا گفتن آن‌ها نامحتمل و ناهجا می‌باشد؛ این به معنای امتناع از «موعظه برای توکیثان» یا همان کاری است که گفتمان معمول انجام می‌دهد؛ گفتمانی که به این دلیل این قدر بدیهی به نظر می‌رسد که به مخاطبانش تنها چیزهایی را می‌گوید که می‌خواهند بشنوند.